

ҲАРБИЙ ПСИХОЛОГИЯСИНИНГ ПАЙДО БЎЛИШИ ВА ҲОЗИРГИ КУНДАГИ МАВҚЕИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7854415>

Хамракулов Ўткиржон Махмудович

Фарғона давлат университети

ҳарбий таълим факультети

катта ўқитувчиси

Ҳарбий таълим психологиясининг пайдо бўлиши ва тараққиёти ҳарбий фан ва ҳарбий санъат тараққиёти билан узвий боғлиқ. Мустақил таълим сифатида Европа мамлакатларида 17-аср охири — 18-аср бошида вужудга келган; бир қатор мамла-катларда махсус ҳарбий ўқув юртлари тузилган, уларни ўқитиш ва тарбиялашда, миллий ватанпарварлик, ватанга муҳаббат ва садоқат туйғуларини ривожлантиришда ҳарбий таълим психологиясини қўллашган. Сўнги йилларда бу соҳага кўп эътибор қаратилмоқда.

Президентимизни «Мамлакатимизда ўрта мактабдан бошлаб олий ўқув юртларигача қамраб оладиган узлуксиз ҳарбий таълим ва ватанпарварлик тарбияси бўйича ўзига хос ноёб ва яхлит тизим яратилмоқда.

Возникновение и развитие военно-педагогической психологии неразрывно связано с развитием военной науки и военного искусства. Оно было создано как самостоятельное образование в странах Европы в конце 17 — начале 18 вв.; В ряде стран были созданы специальные военно-учебные заведения, в их воспитании и обучении, в воспитании чувств национального патриотизма, любви и верности Родине использовалась военно-педагогическая психология. В последние годы этому направлению уделяется большое внимание.

Президент, «В нашей стране создается уникальная комплексная система непрерывного военного образования и патриотического воспитания, охватывающая от общеобразовательной школы до высших учебных заведений.

The emergence and development of military educational psychology is inextricably linked with the development of military science and military art. It was created as an independent education in European countries at the end of the 17th and the beginning of the 18th century; In a number of countries, special military educational institutions were established, and military educational psychology was used in their education and training, in the development of feelings of national patriotism, love and loyalty to the motherland. In recent years, a lot of attention has been paid to this area.

President, "In our country, a unique and integrated system of continuous military education and patriotic education is being created, which covers from secondary school to higher educational institutions.

Ушбу тизим мутлақо янги Қуролли Кучлар академиясини шакллантиришни, ҳарбий билим юртлири, лицей ва коллежлар фаолиятини такомиллаштиришни, «Темурбеклар мактаби» ҳарбий академик лицейлари ташкил этишни кўзда тутди. Билим ва тафаккур ҳеч бир инсонда ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. Бу жонкуяр, фидойи ўқитувчи ва мураббийларнинг кўп йиллик меҳнати, изланишлари самарасидир. Таълим беришнинг асоси бўлган билимнинг даражаси ҳақида Юсуф Хос Ҳожиб «Қутадғу билик» асариди шундай ёзади: «Одамзот насли аслида ер юзидаги барча жонлилар орасида энг улуғдир. Аммо бу улуғлик билим билангина тўлиқлик, мукамаллик касб этади». Миллий армиямиз сафларида уларнинг ўрни алоҳида эътироф этилади. Меҳнати ҳамиша ҳам кўзга ташланавермайдиган бу инсонларнинг фидойи хизмати туфайли мамлакатимизда Ватанни ҳимоя қилишдек улуғ вазифани зиммасига ишонч билан ола биладиган, ҳарбий-сиёсий вазиятни чуқур таҳлил қилиб, жанг шароитида ўзини йўқотмай, мураккаб вазиятларда тўғри қарор қабул қиладиган ҳарбий кадрларни тайёрлашнинг ўзига хос тизими яратилди. Қуролли Кучларимизнинг мудофаа кудрати йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Мамлакатимизда ҳарбий таълимнинг илк кўникмалари Темурбеклар мактабларида берилади. Мазкур мактаблар ёш авлодни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, буюк давлат арбоби ва саркарда, соҳибқирон Амир Темурнинг Ватанга садоқат, эл-юртни ардоқлаш, мардлик, фидойилик ва адолатпарварлик каби юксак фазилатларини ёш авлод ўртасида тарғиб қилиш, олий ҳарбий таълим муассасаларига ўқишга кириш учун энг муносиб номзодларни тайёрлаш вазифаларини бажармоқда. Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва Урганч шаҳарларида жойлашган Темурбеклар мактабларида камида ўн йиллик педагогик фаолиятга эга, изланувчан, тарих ва Қуролли Кучлар фаолияти ҳақида етарли билим ва кўникмага эга устозлар таълим бермоқда. Уларнинг бир нечаси давлат мукофотлари билан тақдирланган.

«Амр қилдимки, баҳодирлардан кимки қилич чопишда ўзини кўрсатса, биринчи марта бўлса ўнбоши, иккинчи марта ботирлик қилса юзбоши, учинчи мартасида мингбоши қилиб тайинласинлар», дейди соҳибқирон Амир Темур. Замонлар эврилиши натижасида буюк бобомизнинг аскарни қуйи мартабадан юқорига кўтариш тутуми Ўзбекистон ҳарбий таълим тизимида ўз аксини топди. Сўнгги йилларда фаолияти такомиллаштирилган Қуролли Кучлар Кичик мутахассисларни тайёрлаш марказига номзодлар икки босқичда – касбий ва жисмоний тайёргарлиги, маънавияти ва ташкилотчилиги даражалари асосида танлаб олинади. Ўқишга қабул қилинган шартнома бўйича ҳарбий хизматчилар ахборот-коммуникация технологиялари билан жиҳозланган ўқув хоналари, ўқув

лабораторияси, компьютерлаштирилган тренажёрлар ҳамда дала-ўқув майдонларида ўз касбларининг сир-саноатларини эгалламоқдалар.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. В.В.Рамонов Ҳарбий психология М.1998Й..
2. М.И.Эникеев умумий ҳарбий психология ўқув қўлланма
3. Й.Абдуллаев Ҳуқуқшунослик психологияси.
4. Дейл Карнеги. Муомала сирлари. Т.«Наврўз» нашриёти. 1999.
5. www.Expert.psychology.ru